

1

Wie wil d'r mee naar Oost-Indië varen?

Vertrek, reis, aankomst

Anoniem, 'Een nieuw lied, tot lof van een Oost-Indiëvaarder' ●	16
Anoniem, 'Een nieuw Oost-Indisch lied'	18
Anoniem, 'Reis na Oost-Indiën'	20
Anoniem, 'Afscheidslied' ●	23
J. Antonides vander Goes, 'Afscheid van het IJ' (fragment)	24
J. Antonides vander Goes, 'Aankomst in Batavia' (fragment)	24
J. F. Helmers, 'Geen bloed kleeft aan dien schat' (fragment)	26
W. Bilderdijk, 'In den vriendenrol van Dr. Blume' ●	26
J. Potgieter, 'Jan Compagnie'	27
Leo Lezer, 'Handschoentje'	28
J. Slauerhoff, 'Priok'	31
Drs. P, 'Op naar Oost-Indië!'	31

2

Dit vreemde Indië, dat ons zo eigen is

Natuur en landschap, stad en dessa

Muus Jacobse, 'Tropische kwatrijnen'	34
G.J. Resink, 'Drempelwereld'	34
G.J. Resink, 'Heuvelmeer' ●	35
Alter Ego, 'Tropennacht'	35
J.J. de Stoppelaar, 'Sedep malem' ●	37
J.F. Kunst, 'Vloedbos bij avond'	37
Gerrit Kamphuis, 'Tropenavond'	38
Pier Rimba Haan, 'Eenzaam...'	38
S. Vestdijk, 'Javaanse landschappen'	39
Jan Prins, 'De vulkanen' ●	41
G.J. Resink, 'Zuidkustbaai'	42
J.J. de Stoppelaar, 'Pasir Putih'	42
Nes Tergast, 'De nacht brak. Bandoeng sliep'	43
E. du Perron, 'Garut bij nacht'	43
Leo Vroman, 'Soember Brantas'	44
Klara Smeets, 'Sungai Brantas'	44
Klara Smeets, 'Vallei bij Sayan'	45
Jan de Marre, 'De Tijgersgracht' (fragment) ●	45
Jan de Marre, 'De Vismarkt' (fragment)	46
Jan de Marre, 'Gezicht langs de rivier' (fragment)	48
Jan Prins, 'De stad'	49
Anoniem, 'De oude stad'	50
S. Vestdijk, 'Zonsondergang'	50
J.F. Kunst, 'Westmoesson'	51
Gerrit Kamphuis, 'Kampong Tanah Abang' ●	51
Leo Vroman, 'Bali'	52
G.E. Rumphius, 'Het harige mos'	52
G.E. Rumphius, 'Zeetuin'	53
Patty Scholten, 'Rariteitkamer' ●	54
Patty Scholten, 'Flos Susannae' ●	55
G.J. Resink, 'Baai van Ambon' ●	55

J. van Soest, 'De buffel' ●	57
J. van Soest, 'De beo'	58
J. van Soest, 'De kleine liefhebber van bloemen'	59
G.J. Resink, 'Plantentuin'	60
Pier Rimba Haan, 'De tokèh'	61
Patty Scholten, 'De octopus'	61

3

En boven mij, sereen, het Zuiderkruis

Het koloniale leven

Louis de Bourbon, 'Samenspraak'	64
Drs. P, 'De nagloed van de zon'	65
G.J. Resink, 'Tuin en huis'	65
E.R. Duncan Elias, 'Batavia'	67
Vincent Mahieu, 'Senen bij middag'	67
G.J. Resink, 'Uit toeren en familie' ●	68
Georgine Sanders, 'Vakanties op Soember Brantas (1927–1936)'	68
G.J. Resink, 'Vliegeren' ●	69
G.J. Resink, 'Tempoe doeloe'	69
Drs. P, 'Betjak' ●	71
Adriaan van Dis, 'dutchwife' ●	71
Albert Zimmerman, 'Als 't Kerstmis in de rimboe is'	72
J. van Soest, 'De gouverneur-generaal'	73
K.W.J. Michielsen, 'Ontvangst ten paleize'	75
Carel Jan Schneider, 'Wister naar het binnenland'	76
Leo Lezer, 'Oost-Indisch Hollands'	76
Matthys Cramer, 'Hoererijs'	78
Matthys Cramer, 'Dronkenschap'	79
Matthys Cramer, 'Pochers'	79
Matthys Cramer, 'Achterklap' ●	80
G.J. Resink, 'Kamis-malam-djumaät'	80

4

't Ganse leven laat zich in de dans vertolken

Leven en cultuur van de inheemse bevolking

Hein von Essen, 'Nacht in het Badoewi-dorp'	84
Albert Besnard, 'Boroboedoe' (fragment)	85
T. Volker, 'Diëng'	87
Wijbrand G. Benthem Reddingius, 'Mysterie'	87
G.J. Resink, 'Waiçak'	88
J.F. Kunst, 'De klenteng'	88
G.J. Resink, 'Kwatrijnen'	89
E. du Perron, 'Mystiek terrein'	89
J. van Soest, 'De bange Sidin'	90
Willem Brandt, 'Goena-goena'	91
G.J. Resink, 'Njai Loro Kidul' ●	91
J.F. Kunst, 'Chinese graven'	92
Inge Dümpel, 'Islamitisch kerkhof'	92
Alter Ego, 'Ronggeng'	93
Victor Ido, 'De serimpi'	93
J. Blankenaar, 'Kasjoema, de ronggeng' ●	94
T. Volker, 'Bali I' ●	96
T. Volker, 'Bali II' ●	96
Wijbrand G. Benthem Reddingius, 'De voeten'	98
Wijbrand G. Benthem Reddingius, 'De handen'	98
G.J. Resink, 'Djangir'	99
G.J. Resink, 'Balisch'	99
Noto Soeroto, 'Het wajang-spel I'	100
Noto Soeroto, 'Het wajang-spel IV'	100
Muus Jacobse, 'Wajang'	101
Willem Brandt, 'Javaanse danseres'	102
Multatuli, 'Lied van Saïdjah 1' ●	103
Multatuli, 'Lied van Saïdjah 2'	105
T. Volker, 'Maleise maagd'	106
T. Volker, 'Op de Banda-zee'	106
L.J.A. Tollens, 'Pa Diepo'	107

T. Volker, 'Javaanse boeren'	108
Willem Brandt, 'Sabar'	108
Karin Ottenhoff, 'De rietfluit'	109
J. van Soest, 'De koelie'	109
J.F.H. Kuyper, 'Naar Deli'	110
Eddy Lie, 'De geur van durian'	111
Tj. A. de Haan, 'Minangkabau'	111

5

'k Dank U voor dit geschenk, o God

De koloniale waren

J. Antonides vander Goes, 'Borneo' (fragment)	114
J. Antonides vander Goes, 'Sumatra' (fragment)	114
J. Antonides vander Goes, 'Intra-Aziatische handel' (fragment)	115
Anoniem, 'De tabak'	116
Willem Bilderdijk, 't Nicotiaanse kruid' (fragment) ●	117
Willem Brandt, 'Pioniersgraven, Deli'	118
J. van Soest, 'Raadsel'	118
J. van Soest, 'De klapper'	119
Drs. P., 'Luwak'	119
J. van Soest, 'De rijst'	121
Jaap van den Born, 'Tjengkeh'	122
Patty Scholten, 'De pisang' ●	123

6

Houd 't liever met een zwarte meid

Liefde, erotiek en seks

Anoniem, 'Een samenspraak'	126
Anoniem, 'Een aardig voorval'	127
T. Volker, 'Maleise min'	128
Koos Speenhoff, 'Een baboe die je nooit vergeet'	129
Leo Lezer, 'De mariages van Nji Itji'	130
J.S. Nanlohy, 'Een nyai'	131
Drs. P, 'Totok in Indië'	131
H. van Teylingen, 'Tempo doeloe'	131
G.J. Resink, 'Baboe Han' ●	133
G.J. Resink, 's Nachts naar huis'	133
G.J. Resink, 'Vrouwenfiguur op een tjandi' ●	135
Anoniem, 'De meisjes van Batavia'	135
J.J. de Stoppelaar, 'Kom laat ons gaan' ●	137
S. Vestdijk, 'Kampong in Soerabaia' ●	137

7

Wat treurtoneel is dit? Wat volk wordt zo mishandeld?

Historische personen en gebeurtenissen

A.P., 'Klinkdicht op de wonderbaarlijke reize van W.Y.B.'	140
François Valentijn, 'Pieter Both'	141
François Valentijn, 'Jan Pieterszoon Coen'	141
François Valentijn, 'Johannes Camphuys'	141
J. van Vondel, 'Op d'afbeeldinge van den E. Here, Rycklof Goensz'	142
J. van Vondel, 'Op Cornelis Speelman'	142
Jacob Steendam, 'Wekker: op de verovering van Samboupa'	143
L.V.B., 'Ter gedachtenis van het vervloekt schelms verraad, gesmeed door Pieter Erbeveld'	144
J.F. Kunst, 'Het muurtje'	144
Willem van Haren, 'Gedicht op den moord gepleegd aan de Chinezen'	145
Anoniem, 'Schrikkelijke slachting'	146
Martien Beversluis, 'De stenen generaal'	146
Jan W. Jacobs, 'Bij de begrafenis van Generaal van Heutz'	147
Drs. P, 'H.H. van Kol'	148
J.F. Kunst, 'Aan H.C. Zentgraaff, 1874–1 oktober–1934'	149
J.F. Kunst, 'Twee wonderen'	150
Drs. P, 'Zegt deze naam u iets?' ●	150
Jaap van den Born, 'Mr. dr. Chr.R.S. Soumokil'	151
Onni Moniharapon, 'In mijn ogen'	151

8

Indonesia Merdeka

Opstand, bezetting, onafhankelijkheidsoorlog

S. Roorda van Eysinga, 'De laatste dag der Hollanders op Java'	154
H.C.C. Clockener Brousson, 'Naar Atjeh toe!' ●	157
Anoniem, 'De jeugdige krijgsman'	157
Anoniem, 'Verlaten!'	158
Jef Last, 'Opvoeding'	159
Garnt Stuiveling, 'Indonesia Merdeka'	160
Jef Last, 'Digoel-Digoel'	162
Carel Jan Schneider, 'Wij vlogen uit Indië' ●	165
Willem Brandt, 'Eurasian' ●	166
Willem Brandt, 'Japans kamp'	166
Willem Brandt, 'Kampbegrafenis' ●	168
Willem Brandt, 'Vrijspraak' ●	169
G.J. Resink, 'De dood in Ngawi' ●	169
Marion Bloem, 'Geen requiem' (fragment)	170
Willem Brandt, 'Heeft niet ons bloed...'	171
J.F. Kunst, 'Lauweren'	171
Henriette Roland Holst, 'Indonesië vrij'	172
Lucebert, 'minnebrief aan onze gemartelde bruid <i>indonesia</i> '	174
J.F. Kunst, 'De kris'	176
J. Eijkelboom, 'Kennis van zaken'	177
Bouke Jagt, 'Nieuwguinese soldaat'	177

9

Dat verlangen naar een molen

Terugkeer, thuiskomst

Anoniem, 'De Oost-Indische nachtmerrie'	180
Anoniem, 'Afscheidsgroet van een stuurman aan zijn meisje' ●	181
H.A. Meijer, 'Vaarwel aan Java' (fragment)	183
Anoniem, 'Als de tros wordt losgesmeten...'	184
Louis de Bourbon, 'Een afscheid'	185
A. ter Haghe, 'Heenvaart van Java'	186
Willem Brandt, 'Afscheid van Sumatra' ●	187
Nes Tergast, 'Tropenwee'	187
Maria Dermoût, 'Is afscheid nemen – zo'	188

10

Waar is mijn lief Batavia gebleven

Herinnering, heimwee, terugkeer

J.F. Kunst, 'Tjandi'	192
E. du Perron, 'Kolonie'	192
Willem Brandt, 'Het huis' ●	193
Willem Brandt, 'Jakarta Kota'	193
Willem Brandt, 'Jakarta Baru' ●	194
Willem Brandt, 'Hotel des Indes'	194
Willem Brandt, 'Indischman'	196
H.L. Leffelaar, 'Tropisch'	196
Georgine Sanders, 'Bezoek aan Malang (1930)'	197
Georgine Sanders, 'Yogyakarta en Borubudur (1931, 1932)'	197
Vincent Mahieu, 'Anders niet'	199
Loes Nobel, 'complot'	199
Jan Boerstoeel, 'Toetie in de sneeuw'	200
Jean Pierre Rawie, 'Zendeling'	203
Cola Debrot, 'Indisch meisje'	203
Carola Eijssenring, 'maar als het al ooit bestaan heeft'	204
Adriaan van Dis, 'totok'	204
Adriaan van Dis, 'long live the bastard' ●	205
Adriaan van Dis, 'mijn stap is zo breed als het pad'	205
Ernst Jansz, 'De overkant'	206
Ernst Jansz, 'rumah saya'	206
Klara Smeets, 'kraters' (fragment)	207
Paula Gomes, 'Ik kom en ga'	208
Patty Scholten, 'Zonsondergang op Saparua'	211
Eddie Supusepa, 'Realiteit'	211
Corina Engelbrecht, 'Tuinmuur in B.' ●	212
Corina Engelbrecht, 'Terug naar Pulau P.'	212
Madeleine Gabeler, 'Overpeinzingen op eiland Ambon'	213
Jaap van den Born, 'Heimwee?'	213
Otjep Rahantoknam, 'Trein langs De Punt'	214
Wouter Muller, 'Diep in mij'	214

Wieteke van Dort, 'Op de Pasar Malam'	215
Willem Wilmink, 'Op twee plaatsen tegelijk' ●	216
Drs. P, 'Ooit was hij ambtenaar'	217
Drs. P, 'Kassian, jammer toch?' ●	217
Drs. P, 'Weet u die namen nog?' ●	217
Willem Wilmink, 'De oude school'	218